

ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

Ю. Барабаш, доцент НЮА України

Проблеми взаємодії Президента та Уряду в механізмі здійснення зовнішньої політики в Україні: конституційно-правовий аналіз

Зовнішньополітична діяльність є одним із найбільш важливих і складних напрямків державної діяльності. Питання підвищення ефективності участі держави у міжнародній діяльності тривалий час досить вдало досліджуються і вирішуються політологами та фахівцями із міжнародних відносин. Разом з тим донині відсутні комплексні дослідження, присвячені конституційно-правовому регулюванню здійснення зовнішньополітичної діяльності, насамперед місця та ролі вищих владних інституцій в механізмі вироблення та здійснення зовнішньополітичних рішень.

У свою чергу це негативно впливає на вироблення науковцями конкретних пропозицій щодо нормативного регулювання повноважень глави держави, уряду та інших органів влади у сфері зовнішньої політики. І все це — на тлі численних конфліктів між Президентом та Прем'єром та іншими членами Кабінету Міністрів України з приводу визначення пріоритету ролі кожного із них у виробленні зовнішньополітичних рішень. Доречно згадати тривалу підготовку грудневого візиту Прем'єр-міністра України до США та ситуацію із звільненням міністра закордонних справ Б. Тарасюка.

Конфліктогенність подібних питань збільшилась ще й за рахунок того, що владним суб'єктам доводиться працювати в нових політико-правових умовах, котрі виникли після введення в дію конституційної реформи: складається враження, що автори поправок до Основного Закону, поставивши собі за мету провести ревізію положень Конституції в частині діяльності державного механізму, практично повністю проігнорували проблеми конституційного регулювання зовнішньополітичного напрямку діяльності державних інституцій. На деякі з таких проблем провідні науковці вже неодноразово звертали увагу¹.

¹ Див.: *Серьогіна С. Г.* Теоретично-правові та організаційні засади функціонування інституту президентства в Україні. – Х., 2001. – С. 116.

Метою цієї статті є окреслення кола проблемних питань, які виникають між главою держави та Кабінетом Міністрів України у сфері зовнішньої політики та вироблення практичних рекомендацій щодо їх конституційно-правового регулювання з огляду на зарубіжний досвід (насамперед, країн Європейського Союзу) та теоретичні наробки таких вчених, як Ю. Тодика, В. Яворський, О. Деєв, Ю. Лейбо, В. Авер'янов, Н. Нижник, С. Серьогіна, Н. Плахотнюк та ін., які займалися дослідженням інститутів президентури та конституційно-правового статусу Уряду в Україні.

Перш ніж розпочати аналіз згаданих проблем, слід дослідити місце та роль цих двох вищих владних інституцій в механізмі зовнішньої політики. Що стосується Президента, то зовнішньополітична сфера традиційно розглядалась як пріоритетна сфера діяльності глави держави. В історії політико-правової думки можна зустріти досить часту характеристику монарха як особи, наділеної практично монополічним правом ухвалювати рішення у сфері зовнішньої політики¹.

На нинішньому етапі державотворення така ситуація значно змінилася. Поступова трансформація Уряду із консультативного органу при главі держави до самостійної вищої владної інституції, яка в умовах парламентської республіки стоїть навіть на чолі виконавчої влади, призвела до розподілу повноважень у зовнішньополітичній сфері між Президентом та Урядом. Разом з тим навіть у парламентських республіках Президент не втратив своєї «зовнішньополітичної ваги». Так, відповідно до ч. 1 ст. 59 Основного закону ФРН Федеральний президент представляє Федерацію у міжнародно-правових відносинах, укладає від імені Федерації договори с іноземними державами. Подібна ситуація має місце і у парламентських монархіях: «Король виступає від імені Королівства у міжнародних справах» (п. 1 § 19 Конституції Данії). Однак при цьому дії глави держави в парламентських країнах обмежені як необхідністю погодження багатьох з них з боку парламенту, так і фактичним здійсненням багатьох зовнішньополітичних повноважень безпосередньо Урядом.

Більш складною є схема розподілу повноважень у сфері зовнішньої політики в країнах із змішаною формою правління. Формальне позбавлення президента ролі глави виконавчої влади у змішаних республіках зовсім не означає відведення йому другорядної ролі у формуванні зовнішньополітичного курсу країни. Так, згідно з ч. 1 ст. 52 Конституції

¹ Докладніше про це див.: Павлов Е. Я. Конституционно-правовой механизм осуществления внешней политики Российской Федерации: Дис. ... д-ра юрид. наук: 12. 00. 02. – М., 2004. – С. 122.

Франції Президент Республіки веде переговори про укладення договорів і ратифікує їх. Однак при цьому глава держави повинен діяти в умовах, коли «визначає і проводить політику нації» Уряд (ч. 1 ст. 20 Конституції Франції). Тобто з формальної точки зору главі французької держави відведена визначальна роль на етапі вироблення та погодження зовнішньополітичних рішень.

Подібний бісфеалізм, як показує політико-правова практика зарубіжних країн із змішаною формою правління, в кінцевому результаті зводиться до створення двох центрів ухвалення рішень з міжнародних питань. При цьому конкуренція виникає безпосередньо між Президентом та Прем'єром. Однак у більшості випадків перевагу одержує глава держави. М. Крутоголов відмічає, що такий стан речей існує до того часу, доки прем'єр та відповідальні міністри підтримують політику президента¹. По-іншому складається ситуація, коли парламентська більшість представлена іншими політичними силами ніж ті, що підтримують главу держави. В такі періоди Уряд починає повною мірою використовувати свої конституційні можливості на міжнародній арені. Річ в тім, що згідно з ч. 2 ст. 52 Конституції Франції в інших випадках, коли договори не підлягають ратифікації, Президент лише інформується про подібні укладені договори. Практика складається таким чином, що в умовах спільної партійної платформи Президента та Уряду останній віддає практично всю ініціативу на укладення міжнародних угод главі держави. Однак в ситуації із різною партійною належністю Уряд починає діяти і використовує повною мірою повноваження по самостійному веденню переговорів і укладенню за їх результатами договорів, які не підлягають ратифікації. В такому разі Уряд лише інформує Президента про здійснені ним зовнішньополітичні кроки².

Іншим варіантом «співіснування» Президента та Уряду в умовах їх різної партійної приналежності є умовний розподіл між главою держави та Урядом сфери зовнішньої політики на декілька секторів. Така ситуація мала місце за часів, коли Президентом Франції був Ф. Міттеран, а главою Уряду — Ж. Ширак. Домовленість між двома владними інституціями полягала в тому, що глава держави контролює питання національної оборони, франко-німецькі відносини, роззброєння. В свою чергу Уряд опікувався питаннями безпеки в регіоні Близького Сходу та Африки, зовнішньої економіки. При цьому врегулювання арабо-ізраїльського

¹ Див.: Крутоголов М. А. Президент Французской Республики. Правовое положение. — М., 1980. — С. 178.

² Див.: Деев А. С. Современная Франция: механизм формирования внешней политики. — М., 1985. — С. 17.

конфлікту та питання європейського будівництва залишались сферою, якою опікувались одночасно і Президент і Уряд¹.

Детальний аналіз французького досвіду взаємодії вищих владних інстанцій з питань зовнішньої політики має своє прикладне значення і відносно вирішення аналогічних питань в процесі вітчизняного державотворення. Хоча після конституційної реформи право формувати Уряд відійшло від Президента до парламенту, в багатьох інших моментах питання функціонування державного механізму в Україні і Франції є схожими.

В теперішній час на конституційному рівні місце вищих органів влади визначається таким чином. Відповідно до п. 5 ч. 1 ст. 85 Основного Закону України до повноважень Верховної Ради віднесено визначення засад зовнішньої політики. Ці питання врегульовуються виключно законом (п. 9 ч. 1 ст. 92 Конституції (хоча в цій нормі йдеться про «зовнішні зносини»). Що стосується глави держави, то згідно з п. 3 ч. 3 ст. 106 Конституції на нього покладається завдання по «керівництву зовнішньополітичною діяльністю держави». В свою чергу Кабінет Міністрів «забезпечує... здійснення зовнішньої політики держави» (п. 1 ст. 116 Конституції).

З цього приводу найбільше запитань викликає зміст поняття «керівництво зовнішньополітичною діяльністю», яке вживається відносно компетенції глави держави у зазначеній сфері. Воно вже було предметом аналізу², однак до цього часу по суті не вирішено і, більш того, викликає багато серйозних державно-правових конфліктів у площині взаємовідносин між Президентом та Урядом. Одним із них, вже стала згадана ситуація зі звільненням міністра закордонних справ Б. Тарасюка. Нагадаємо, що після звільнення 1 грудня 2006 р. Верховною Радою посадовця Президент України 5 грудня видав Указ про продовження виконання Б. Тарасюком обов'язків міністра. При цьому нормативним підґрунтям ухвалення такого рішення стали як раз положення п. 3 ч. 1 ст. 106 Конституції України, якими врегульовуються зовнішньополітичні повноваження глави держави.

Щодо формулювання на конституційному рівні зовнішньополітичних повноважень Президента. Їм присвячено одразу декілька положень ст. 106, в якій регламентується компетенція глави держави: представляє державу в міжнародних відносинах, здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави, веде переговори та укладає міжнарод-

¹ Див.: Конституційно-правовий механізм зовнішньої політики. – М., 2004. – С. 153.

² Див.: *Серьогіна С. Г.* Вказ. праця.

ні договори України (п. 3 ч. 1 ст. 106); приймає рішення про визнання іноземних держав (п. 4 ч. 1); призначає та звільняє глав дипломатичних представництв України в інших державах і при міжнародних організаціях; приймає вірчі і відкличні грамоти дипломатичних представників іноземних держав (п. 5 ч. 1). Особливу увагу звернемо на формулювання, яке міститься в п. 3 ч. 1 ст. 106, а також на розподіл зовнішньополітичних повноважень за різними пунктами ст. 106 Основного Закону. Йдеться про те, що в зв'язку із переліченням напрямків діяльності глави держави в такій формі залишається незрозумілим, в яких ще формах Президент може здійснювати керівництво зовнішньополітичною діяльністю, крім названих.

В цьому зв'язку заслуговує на увагу досвід конституційного врегулювання подібних питань в практиці зарубіжних країн. Так, у Польщі, яка також є змішаною республікою, зовнішньополітичним повноваженням Президента присвячено окрему статтю в Конституції. Відповідно до ст. 133 Конституції Польщі Президент Республіки як представник держави у зовнішніх зносинах: ратифікує і денонсує міжнародні договори, про що повідомляє Сейм та Сенат; призначає і відкликає повноважних представників Республіки Польща в інших державах і при міжнародних організаціях; приймає вірчі та відкличні грамоти акредитованих при ньому дипломатичних представників інших держав та міжнародних організацій. Таке формулювання, на наш погляд, значно полегшує розуміння місця та ролі глави держави в зовнішньополітичному механізмі.

Повертаючись до вітчизняної конституційно-правової практики, зазначимо, що нині складається враження, що кожна із вищих владних інституцій на зовнішньополітичній арені діє не тільки самостійно, а й і повністю автономно. З одного боку, якщо формально підійти до визначення на конституційному рівні ролі Президента, то можна дійти висновку про те, що Уряд повинен забезпечувати втілення в життя рішення глави держави у сфері зовнішньої політики, тобто «забезпечувати... здійснення зовнішньої політики держави».

З іншого боку, така ситуація в багатьох моментах відповідає формі правління, запровадженою Конституцією України 1996 р., для якої була характерна провідна роль Президента у формуванні Уряду. Натомість після втілення в життя конституційної реформи все більше питань викликає ситуація, коли при зміні порядку формування Уряду зовнішньополітичні повноваження глави держави та Уряду залишилися практично незмінними. Точніше кажучи, питання викликає не стільки залишення зовнішньополітичних повноважень у старій редакції, скільки

неврегульованість взаємодії глави держави та вищого органу виконавчої влади із зовнішньополітичних питань.

Як показує сучасна практика діяльності Уряду та глави держави, після проведення чергових парламентських виборів 2006 р., ці дві вищі владні інституції, особливо Уряд, більше не в змозі ефективно працювати в конституційно окреслених «зовнішньополітичних» межах. Показовим в цьому відношенні є те, що відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 2 проекту Закону України «Про Кабінет Міністрів України», який був розроблений Урядом, одним із завдань Уряду є «здійснення... зовнішньої політики держави». Докладно проаналізувавши цей проект, фахівці Головного науково-експертного управління парламентського Апарату звернули увагу на невідповідність цього положення формулюванню зовнішньополітичних повноважень, які містяться в п. 1 ст. 106 Конституції. На їх думку, таке визначення місця Уряду в механізмі зовнішньополітичної діяльності не відповідає ролі Президента в цій сфері як особи, що здійснює керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави¹.

Причини такого неефективного співробітництва ми вбачаємо насамперед в тому, що зміна форми правління потягла за собою і зміни у призначенні Президента та Уряду, в тому числі у сфері зовнішньої політики. Йдеться про те, що відтепер основою формування Уряду є коаліція депутатських фракцій, яка, в свою чергу, відповідно до ч. 6 ст. 83 Конституції України, формується на основі узгодження політичних позицій фракцій, що представляють у парламенті партії-переможців. Тобто в нових політико-правових умовах політичною платформою формування і діяльності Уряду є вже не політична програма, з якою діючий Президент переміг на виборах, а політичні позиції партій, які одержали перемогу на чергових парламентських виборах. І не завжди ці політичні позиції збігатимуться. Врешті-решт, ми одержали французьку модель «співіснування» Президента та Уряду в умовах різної партійної платформи цих двох владних інституцій з усіма наслідками, що випливають із такої ситуації. Саме сфера зовнішньої політики і стала індикатором того, наскільки складною може бути взаємодія глави держави та Уряду в недосконалих конституційних умовах. Отже, ще раз наголосимо на тому, що при проведенні конституційної реформи не було поставлено і вирішено питання про необхідність ревізії зовнішньополітичних повноважень Президента та Уряду.

Звичайно, що в межах однієї статті всі проблемні питання у зазначеній сфері навряд чи можна розглянути та вирішити повною мірою.

¹ Законопроект і висновок розміщено на сайті: <http://rada.gov.ua/>

Спробуємо лише концептуально окреслити основні напрямки врегулювання питань взаємодії глави держави та Уряду в зовнішньополітичній сфері. І перший з напрямків — це проведення переговорів та укладення внаслідок них міжнародних договорів. На сьогоднішній день Законом України «Про міжнародні договори України» ці питання врегульовуються таким чином. Договори від імені України укладаються Президентом України або уповноваженою ним особою. Договори ж від імені Уряду укладаються Кабінетом Міністрів або ж уповноваженою особою. Крім проблеми із розмежуванням предмета імовірних міжнародних домовленостей з точки зору того, які питання є прерогативою глави держави, а які — Уряду, не менше питань викликає наділення міжнародною правосуб'єктністю делегацій, які укладають договори від імені України чи Уряду.

Згідно з чинним законодавством лише три посадові особи мають право вести переговори і підписувати міжнародні договори без спеціальних повноважень (ч. 2 ст. 6 Закону України «Про міжнародні договори України»). В інших випадках необхідне спеціальне доручення від уповноваженого органу на вирішення подібних зовнішньополітичних питань.

Унаслідок невирішеності і нерегульованості зовнішньополітичних повноважень органів влади не так давно виникла досить дивна ситуація. На початку грудня 2006 р. відбувся запланований візит української урядової делегації на чолі із Прем'єр-міністром України до США. Цьому візиту передувало досить жваве обговорення програми та змісту переговорів, які вестимуться представниками Уряду. Інформаційні агентства напередодні візиту урядовців оприлюднили «Директиви делегації України на заходи у рамках робочого візиту Прем'єр-міністра України В. Ф. Януковича до США». Одним із пунктів таких Директив була необхідність підписання низки міжнародних угод. Цікавим є і те, що ці Директиви одержали подвійне затвердження — Президента України та Кабінету Міністрів України¹.

Аналіз таких подій дає змогу ще раз пересвідчитися в тому, що нові політико-правові умови не дозволяють вищим владним інституціям діяти на зовнішньополітичній арені в межах, визначених Конституцією та законами України. В окремих випадках вони намагаються шляхом «поширювального» тлумачення наявних зовнішньополітичних повноважень продемонструвати свою провідну роль в тій чи іншій сфері державного управління (як у випадку із звільненням Б. Тарасюка). В інших же си-

¹ Текст директив на візит прем'єра до США, через які посварились Ющенко і Янукович: <http://www.pravda.com.ua/news/2006/11/29/51573.htm>

туаціях глава держави та вищий орган виконавчої влади намагаються формально діяти узгоджено навіть тоді, коли така узгодженість не вимагається чинним законодавством.

Такі події, на наш погляд, є ще одним яскравим свідченням відсутності у вищих посадовців розуміння того, як за нових конституційних умов має працювати механізм зовнішньополітичної діяльності та на яких рівнях і в яких формах повинна мати місце співпраця між Президентом та Урядом при виробленні й ухваленні рішень у сфері зовнішньої політики.

Слід також визнати, що сфера зовнішньої політики внаслідок її значної динамічності і того, що вона піддається значному впливу багатьох чинників суб'єктивного й об'єктивного характеру, врегульовується в конституційному законодавстві країн ЄС в найбільш загальних формах порівняно із іншими сферами публічного життя. Тому ефективність діяльності держави у міжнародних зносинах пов'язується переважно із умінням вищих посадових осіб виробляти компромісні рішення і бажанням співпрацювати у вказаній сфері, навіть за умов різної партійної належності. Іноді співпраця у вирішенні зовнішньополітичних питань є не просто бажаним явищем для демократичних країн, а й нормативно вимогою, закріпленою на рівні Конституції. Так, відповідно до ч. 3 ст. 133 Конституції Польщі Президент Республіки у сфері зовнішньої політики взаємодіє з Головою Ради Міністрів та компетентним міністром.

Серед чинників, що справляють певний вплив на вироблення і прийняття рішень у сфері зовнішньої політики, насамперед на взаємодію Президента та Уряду в особі його голови — Прем'єр-міністра, можна виділити такі. Перш за все одне із чільних місць серед суб'єктивних чинників посідають особисті якості двох названих вищих посадовців як політиків, їх амбіційність відносно майбутньої політичної кар'єри¹. Відповідним чином, якщо своє політичне майбутнє Прем'єр вбачає передусім у претендуванні на посаду глави держави, як раз сфера зовнішньої політики стає ареною протистояння глави Уряду із діючим Президентом. Це протистояння особливо загострюється напередодні чергових виборів глави держави. В свою чергу проведення виборчої кампанії слід визнати одним із чинників об'єктивного характеру, що справляє значний вплив на ефективність функціонування зовнішньополітичного механізму. Дослідники з цього приводу наводять приклад із практики урядування Ж. Ширака, коли він напередодні чергових президентських виборів, намагаючись підвищити свій рейтинг, почав більш активно та незалежно здійснювати зовнішньополітичні кроки. Тоді

¹ Див.: Деев А. С. Вказ. праця. – С. 73.

подібні дії Ж. Ширака одержали відповідну реакцію з боку діючого Президента Франції Ф. Міттерана, який нагадав, що у сфері зовнішньої політики «Франція говорить одним голосом»¹.

Якщо розглядати сферу зовнішньої політики з окремими напрямками діяльності в ній, то, безперечно, одне із провідних місць посідають підготовка та підписання міжнародних договорів. Як показує конституційна практика в західних країнах із змішаною формою правління, то переважна більшість міжнародних угод укладається Урядом та підпорядкованим йому центральним органом виконавчої влади. Це пов'язується насамперед із тим, що урядові органи мають більшу спеціалізацію та наділені більш професійно орієнтованим персоналом, найбільшим за кількістю, у сфері зовнішньої політики порівняно із апаратом глави держави. Це зовсім не означає, що допоміжні органи Президента є менш компетентними із зазначених питань. Йдеться про більш розгалужену та чисельнішу мережу урядових структур, які опікуються своєю конкретною сферою публічного життя. Уряд наділений більшим спектром можливостей порівняно із апаратом Президента, передусім через існуючу мережу спеціалізованих установ — міністерств. Така ситуація є цілком логічною з огляду на призначення глави держави в зовнішньополітичному механізмі.

На сьогоднішній день глава держави ставить свій підпис лише під найбільш важливими договорами загальнополітичного характеру, що мають стратегічне значення для подальшої розбудови держави. Як приклад можна навести підписання 21 липня 2006 р. Президентом Франції Ж. Шираком та спадковим принцом Саудівської Аравії Договору про військове співробітництво. В свою чергу, переслідуючи більш конкретні цілі, що мають тактичне значення, на цих же переговорах міністри обох країн підписали Технічний додаток до Договору про військове співробітництво та військову підтримку, укладений у 1982 р. Як повідомляють інформаційні агентства, ці документи стануть основою для укладення пакету договорів про військові поставки в Саудівську Аравію².

На нинішньому етапі найбільше проблем з питань взаємодії Президента та Уряду в сфері зовнішньої політики виникає з приводу не укладення міжнародних договорів, а здійснення зовнішньополітичних акцій. Насамперед йдеться про міжнародні переговори, заяви на зовнішньополітичні теми. Досить згадати, скільки різких критичних заяв усередині країни було зроблено після першого офіційного візиту Прем'єра В. Януковича до штаб-квартири НАТО.

¹ Див.: Конституційно-правовий механізм зовнішньої політики. – С. 155.

² Франція и Саудовская Аравия подписали два документа о военном сотрудничестве: <http://www.vpk.by/news/7143/>

Навіть поверховий аналіз проблематики регулювання механізму зовнішньополітичної діяльності дозволяє зробити висновок про те, що переважна більшість проблем в країнах західної демократії може вирішуватися й вирішується на основі політичних норм та традицій. Докладне закріплення правових норм, які б врегулювали процедури вироблення і прийняття рішень у сфері зовнішньої політики, практично не має місця в конституційному законодавстві країн ЄС. Однак у наших умовах, які характеризуються відсутністю чіткої політичної структуризації суспільства, управлінням ситуативними інтересами при ухваленні важливих рішень і, що головне, відсутністю зрозумілої та системної зовнішньополітичної стратегії, виникає потреба у започаткуванні хоча б мінімальних нормативних гарантій для забезпечення функціонування механізму зовнішньополітичної діяльності в конструктивному руслі.

Проте аналіз чинного законодавства та проектів нормативно-правових актів свідчить про відсутність на сьогоднішній день розуміння необхідності запровадження подібних механізмів взаємодії вищих владних інституцій у сфері зовнішньої політики. Свідченням цього є й аналіз проекту Закону «Про Кабінет Міністрів України», прийнятого в першому читанні, в якому попри наявність спеціального розділу, присвяченого взаємодії Уряду та глави держави, відсутні положення, які хоча б у загальній формі гарантували взаємодію на зовнішньополітичному напрямку.

В свою чергу цей правовий «вакуум» заповнюється конкретними кроками обох сторін, які не повністю відповідають положенням Конституції. Так, як уже згадувалося, Президент, виходячи із свого статусу керівника зовнішньої політики, продовжив повноваження міністра закордонних справ. Про те, що глава держави розглядає себе як вищу інстанцію з питань зовнішньої політики, свідчить і те, що він не тільки погоджує план дій Уряду відносно перебування його делегації за кордоном, а й досить часто визначає дії Кабінету Міністрів щодо підписання останнім міжнародних угод. Так, відповідно до п. 8. Плану заходів з підготовки робочого візиту в Україну Президента Російської Федерації В. Путіна, затвердженого Указом Президента України від 6 грудня 2006 р. № 1041/2006, Уряд зобов'язується вжити заходи щодо підписання в ході візиту Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Російської Федерації про реадмісію. І знову ж такі нормативним підґрунтям для ухвалення такого рішення є п. 3 ч. 1 ст. 106 Конституції України.

Підсумовуючи наведене, зазначимо, що вкрай важливим на нинішньому етапі державотворення є започаткування чітких механізмів взаємодії Президента та Уряду в сфері вироблення і прийняття зовнішньо-

політичних рішень. І першим кроком на цьому шляху є нормативне закріплення необхідності взаємодії двох владних інституцій, як це, наприклад, було зроблено в Польщі. Іншим важливим кроком є деталізація на рівні Закону «Про Президента України» чи в інших спеціальних законах, які має прийняти найближчим часом парламент, положення п. 3 ч. ст. 106 Конституції України відносно того, що вкладається у зміст формулювання «керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави» Президентом України. До речі, ця проблема також може бути розв'язана шляхом надання Конституційним Судом України офіційного тлумачення вказаного положення Основного Закону.

Є. Ольховський, кандидат юридичних наук, суддя Ленінського районного суду м. Харкова,

Б. Ольховський, професор НЮА України

Проблеми взаємовідносин гілок влади в сучасних умовах

Склалося так, що з моменту заснування в незалежній Україні інституту президента і до цього часу з порядку денного не знімається питання взаємовідносин між парламентом і Президентом, при тому, що в Конституції України зафіксовані і розмежовані компетенція і повноваження цих інституцій. Але практика свідчить про об'єктивну необхідність прийняття окремих конституційних законів про правовий статус парламенту, уряду і президента, де б максимально повно було б виписано все, що стосується подальшого зміцнення порозуміння і поліпшення взаємовідносин між ними. В сучасних умовах питання взаємовідносин Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України залишається актуальним, часом воно набуває певної гостроти.

Розбудова незалежної, демократичної, правової Української держави потребує реформування всього державного механізму з метою підвищення ефективності його функціонування і приведення у відповідність до вимог сьогодення, що передбачає необхідність як структурних перетворень, так і нових підходів до розмежування й нормативного оформ-